

Hotărârea Curții de Apel București: reglementarea prezenței icoanelor în instituțiile de învățământ public

Curtea de Apel București

Secția a VIII-a Contencios administrativ și fiscal

Dosar nr. 1327/2/2007

Sentința civilă nr. 1685

Ședință publică din 15 iunie 2007

Curtea constituită din:

Președinte: Horațiu PĂTRAȘCU

Grefier: Miron-Cornel OLARU

Pe rol se află pronunțarea asupra cererii de chemare în judecată formulată de reclamantul Ministerul Educației și Cercetării în contradicție cu pârâțul Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 29 mai 2007 și au fost consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, care face parte integrantă din prezenta sentință, când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera și pentru a da părților posibilitatea să depună concluzii scrise, a amânat pronunțarea la data de 5 iunie 2007 și la data de azi, 15 iunie 2007, când a hotărât următoarele:

CURTEA

Asupra cauzei civile de față constată că prin cererea înregistrată la Curtea de Apel București – Secția Contencios Administrativ și Fiscal sub nr. 1327/2/2007 reclamantul Ministerul Educației și Cercetării a solicitat, în contradicție cu pârâțul Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, anularea parțială a Hotărârii nr. 323 din 21 noiembrie 2006 în ceea ce privește punctul 2 din hotărâre.

În motivarea în fapt a cererii, reclamantul arată că Hotărârea nr. 323 din 21 noiembrie 2006 – pct. 2 – este netemeinică și nelegală, fiind dată cu încălcarea prevederilor H.G. nr. 223/2005 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării, cu modificările și completările ulterioare, ale Legii învățământului nr. 84/1995, republicată cu modificările și completările ulterioare, ale O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, ale Constituției României. La pct. 2 al Hotărârii nr. 323/2006 se recomandă Ministerului Educației și Cercetării să elaboreze și să implementeze o normă internă (circulară, instrucțiune) într-un timp rezonabil, prin care să reglementeze prezența simbolurilor religioase în instituțiile de învățământ public. Această normă internă trebuie să se fundamenteze pe următoarele principii: să asigure exercitarea dreptului la învățătură și accesul la cultură în condiții de egalitate; să respecte dreptul părinților de a asigura educația copiilor potrivit convingerilor lor religioase și filosofice; să respecte caracterul laic al statului și autonomia cultelor; să asigure libertatea de religie, conștiință și convingeri a tuturor copiilor în condiții de egalitate; să afișeze simbolurile religioase doar în cursul orelor de religie sau în spațiile destinate exclusiv învățământului religios.

Potrivit art. 1 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare principiul excluderii discriminării este garantat în exer-

citarea dreptului la libertatea de gândire, conștiință și religie. Acest drept privește persoanele aflate în situații comparabile. Petentul Emil Moise a sesizat Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării faptul că: „constituie discriminare împotriva persoanelor agnostice sau de altă confesiune decât aceea căreia îi aparțin simbolurile religioase și astfel se generează atmosfera ostilă și degradantă”.

Din economia textului de lege care definește noțiunea discriminării – deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de religie care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute prin lege, nu rezultă concluzia trasată de Colegiul Director – norma care va fi elaborată să reglementeze afișarea simbolurilor religioase doar în cursul orelor de religie sau în spațiile destinate exclusiv învățământului religios.

În speță nu există/nu a fost dovedită conform textului de lege nicio deosebire, excludere, restricție sau preferință a elevilor agnostici față de ceilalți elevi. Discriminarea apare, raportat la definiția dată de legiuitor, atunci când se restrânge, se înlătură libertatea de conștiință. Caracterul de discriminare îl are însuși punctul 2 al Hotărârii pronunțate de către Colegiul Director prin recomandarea de a se interveni cu forța coercitivă a statului pentru a interzice libertatea de conștiință religioasă. Această libertate este reflectată prin alegerea fiecărei comunități locale. Noțiunea discriminării nu are în vedere principiul laicității statului. În ceea ce privește libertatea de conștiință, aceasta se manifestă oricum într-un stat de drept, fără ingerințe sau constrângeri de niciun fel, fiind respectată, indiferent dacă se interzice sau se permite existența însemnelor religioase în spațiul unităților de învățământ.

În speță nu s-a înțeles de către Colegiul Director faptul că în unitățile de învățământ se realizează procesul educațional, întemeiat pe valorile umaniste, pe valorile democrației și pe aspirațiile societății românești și că educația contribuie la păstrarea identității naționale. Un stat de drept își păstrează neutralitatea în domeniul învățământului, disciplina religie și simbolistica însemnelor religioase se studiază în România numai în cadrul orelor de religie. Existența sau inexistența acestor însemne în afara orelor de religie nu îngrădește/înlătură/anihilează libertatea de conștiință sau religioasă a persoanelor. De altfel, potrivit art. 5 din Legea nr. 84/1995(...): „(1) Cetățenii României au drepturi egale de acces la toate nivelurile și formele de învățământ indiferent de condiția socială sau materială, de sex, rasă, naționalitate, apartenență politică sau religioasă.

(2) Statul promovează principiile învățământului democratic și garantează dreptul la educație diferențiată pe baza pluralismului educațional, în beneficiul individului și întregii societăți.”

În mod eronat și tendențios s-a reținut faptul că simbolurile religioase în instituțiile publice de învățământ s-ar găsi în mod nelimitat și necontrolat, neaducând nicio dovadă în acest sens și fără a preciza care este numărul de icoane care se încadrează în principiul laicității statului, principiu care este laitmotivul concluziilor Colegiului Director.

Existența simbolurilor religioase se realizează pe baza deciziei comunității educaționale formată din profesori, elevi, părinți. În unitățile de învățământ se respectă tocmai libertatea de conștiință care se manifestă prin dreptul de a alege.

Într-un domeniu în care statul trebuie să fie neutru, așa cum se arată în concluziile hotărârii, se recomandă intervenția forței coercitive a statului pentru interzicerea însemnelor religioase, se recomandă încălcarea neutralității și a libertății de alegere și exprimare.

La pagina 5 din Hotărârea nr. 323/2006 s-a procedat de către Colegiul Director la o analiză comparativă a jurisprudenței internaționale în domeniu. Fără a relua spețele prezentate, se reține faptul că „dreptul la libertatea religioasă exclude orice apreciere din partea statului a legitimității anumitor credințe religioase sau a modalităților în care acestea se exprimă”. În ipoteza în care se exclude tocmai orice apreciere, Consiliul face aprecieri prin recomandarea impusă Ministerului Educației și Cercetării de a emite o reglementare privind prezența simbolurilor religioase în instituțiile de învățământ public, adică simbolurile religioase să se afișeze doar în cursul orelor de religie sau în spațiile destinate exclusiv învățământului religios.

Ministerul Educației și Cercetării emite ordine, instrucțiuni numai în executarea legilor, în speță Legea nr. 128/1997 privind Statului personalului didactic cu modificările și completările ulterioare. Ministerul Educației și Cercetării nu poate interveni prin emiterea unei reglementări care nu privește procesul educațional, ci numai dreptul de afișare al unor însemne religioase ale cultelor recunoscute de stat potrivit conștiinței fiecăruia, prin principiul democratic al alegerii.

Excluderea potrivit recomandării date de Colegiul Director a însemnelor religioase din unitățile de învățământ și afișarea acestora doar în cadrul orelor de religie printr-un act administrativ al Ministerului Educației și Cercetării ar încălca tocmai principiul democratic al libertății de alegere, ar încălca/îngrădi voința acelor persoane care sunt de acord cu afișarea acestor simboluri și în afara orelor de religie, ar încălca atribuțiile statuate în H.G. nr. 223/2005 ale Ministerului Educației și Cercetării. Convingerea unei persoane nu poate fi afectată/îngrădită de convingerea alteia. Prezența sau nu a însemnelor religioase în timpul orelor nu favorizează elevii unii față de alții, nu creează situații degradante sau atmosferă ostilă.

În situația în care prezența însemnelor religioase nu favorizează nicio categorie de elevi (religioși – agnostici), nu are relevanță față de procesul educativ, nu există discriminare. Enumerarea diferitelor modele de neutralitate a statului privind biserica, neutralitate de altfel înțeleasă greșit de către Consiliu, în celelalte state europene nu are relevanță în cauză. Potrivit Constituției României, republicată, România este stat național, suveran și independent, unitar și indivizibil, unde este garantată libertatea gândirii și a opiniilor, libertatea credințelor religioase.

Reclamantul arată că prevederile art. 2 din O.G. nr. 137/2000 nu sunt incidente, Colegiul Director făcând o aplicare greșită a legii prin recomandarea făcută, care practic creează discriminare prin îngrădirea libertății de conștiință.

În drept, cererea a fost întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 544/2004, H.G. nr. 223/2005, Legea Învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Constituția României, republicată, O.G. nr. 137/2000.

În susținerea cererii, reclamantul a depus la dosarul cauzei adresa CNCD nr. 1024 din 8 februarie 2007; plângerea prealabilă; hotărârea contestată.

Prin întâmpinare, depusă la data de 19 martie 2007, pârâtul a invocat excepția nulității acțiunii, iar pe fond a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

La data de 16 martie 2007 a formulat cerere de intervenție în interes propriu intervenientul Emil Moise, solicitând respingerea acțiunii ca neîntemeiată.

Prin încheierea din data de 20 martie 2007, Curtea a respins cererea de admitere în principiu a cererii de intervenție în interes propriu, constatând că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 49 alin. (2) C. proc. civ., având în vedere că nu s-a considerat vătămat într-un drept sau interes legitim prin emiterea actului administrativ ce se contestă parțial în cauză, astfel încât nu poate să câștige pentru sine obiectul procesului.

De asemenea, Curtea, prin aceeași încheiere, a respins ca neîntemeiată și excepția nulității cererii de chemare în judecată, constatând că cererea de chemare în judecată cuprinde mențiunile prevăzute de art. 112 C. proc. civ.

La data de 18 aprilie 2007, pârâtul a depus la dosarul cauzei actele care au stat la baza emiterii hotărârii contestate, reclamantul depunând Ordinul nr. 1921/C/15.12.2005 și dovada procedurii prealabile.

La data de 29 mai 2007, reclamantul a depus la dosarul cauzei Nota nr. 3090/DJC/18.12.2006, referitoare la Hotărârea nr. 323 din 21 noiembrie 2006 însoțită de Ordinele nr. 1458 din 14 mai 2005 și 4136 din 29 mai 2006 ale Ministerului Educației și Cercetării.

Analizând actele și lucrările dosarului, Curtea a reținut următoarele:

Urmare a sesizării constituită în Dosarul nr. 313/2006, cu privire la petiția formulată de Emil Moise, înregistrată sub nr. P/4106 din 14 august 2006, referitoare la presupuse fapte de discriminare constând în afișarea simbolurilor religioase în sediul Liceului de Artă „Margareta Sterian” din Buzău, în care învață fetița petentului, Teodora Moise, prin care a solicitat anularea situației discriminatorii creată prin prezența simbolurilor religioase în sediul liceului, retragerea simbolurilor religioase din instituțiile de învățământ public din România, cu excepția orelor de religie și admiterea prezenței simbolurilor religioase doar în cadrul orelor facultative, prin Hotărârea nr. 323 din 21 noiembrie 2006 a Colegiului Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării s-a hotărât, cu unanimitate de voturi a membrilor prezenți la ședință, cu privire la primul capăt de cerere. Colegiul Director a reținut Sentința nr. 157 pronunțată în ședința publică din data de 27 martie 2005 de către Tribunalul Buzău și Decizia nr. 1917 pronunțată în ședința publică din data de 20 iulie 2006 de către Curtea de Apel Ploiești, instanța considerând că „prin existența simbolurilor religioase pe pereții cancelariilor, holurilor și sălilor de clasă din învățământ nu sunt încălcate drepturile fundamentale la libertatea de conștiință, gândire și libertatea credințelor religioase, respectiv egalității în drepturi ale elevilor și nu reprezintă o situație discriminatorie pentru fiica reclamantului, elevă la Liceul de Artă «Margareta Sterian» din Buzău, care frecventează orele de religie predate. Se reține că, în cazul acestei unități de învățământ există o situație specială în raport cu celelalte școli pendinte ISJ Buzău, întrucât majoritatea icoanelor expuse în această instituție sunt lucrări elaborate de elevii liceului sub îndrumarea profesorilor de specialitate, fiind considerate obiecte de artă”. Decizia Curții de Apel Ploiești este definitivă și irevocabilă, în consecință, Colegiul Director nu se pronunță, respectând principiul autorității de lucru judecat.

Cu privire la cel de-al doilea capăt de cerere, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării a decis să recomande Ministerului Educației și Cercetării elaborarea și implementarea unei norme interne (circulară, instrucțiune), într-un timp rezonabil, prin care să reglementeze prezența simbolurilor religioase în instituțiile de învățământ public. Această normă internă trebuind să se fundamenteze pe următoarele principii: să asigure exercitarea dreptului la învățatură și accesul la cultură în condiții de egalitate, să respecte dreptul părinților de a asigura educația copiilor potrivit convingerilor religioase doar în cursul orelor de religie sau în spațiile destinate exclusiv învățământului religios.

Împotriva acestei hotărâri reclamantul a formulat plângere, care a fost luată în dezbateri de către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării în ședința din data de 25 ianuarie 2007, în care a decis menținerea Hotărârii nr. 323/2006.

Pentru a hotărî astfel, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării a reținut, în ceea ce privește al doilea capăt de cerere, că având în vedere motivele de drept invocate, principiul consfințit prin Constituția României cu privire la autonomia dintre stat și culte, Convenția europeană a drepturilor omului și Jurisprudența europeană în această materie, statul trebuie să fie neutru și imparțial în relația sa cu diferitele religii, culte și credințe, privind valorile ce decurg din acestea. Sub acest aspect, și instituțiile de învățământ public trebuie să fie neutre. Statul prin crearea instituțiilor publice de învățământ asigură exercitarea dreptului la învățatură și accesul la cultură, precum și condiția îndeplinirii învățământului general obligatoriu. Neutralitatea obligă statul ca să procedeze în formarea structurii, supravegherii învățământului și a programei școlare într-un mod care să transmită obiectiv, critic și pluralist către elevi informațiile despre religii și știință; instituția de învățământ public nu se poate obliga față de nicio religie sau credință, ci trebuie să ofere posibilitatea de opțiune liberă și fundamentată. Predarea generală, totală, obiectivă și echilibrată a cunoștințelor trebuie să se realizeze structural, prin întreaga organizare a instituției de învățământ.

Instituțiile publice de învățământ trebuie să ia în considerare convingerile și opțiunile părinților și a tuturor copiilor. Colegiul Director a mai reținut că în România se asigură exercitarea dreptului la opțiune a părinților pentru a oferi copiilor un învățământ religios. Astfel, statul recunoaște și finanțează învățământul confesional și asigură învățământul religios în învățământul public.

Pe de altă parte, prezența nelimitată și necontrolată a simbolurilor religioase în instituțiile publice de învățământ poate încălca principiul laicității statului, libertatea conștiinței conducând la efecte discriminatorii potrivit art. 2 alin. (2) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

România recunoaște importanța creștinătății în procesul de formare ca entitate statală. Creștinismul este strâns legat de cultura și tradiția din România. Astfel, România a introdus crucea ca element simbolic în stema statului. Crucea este element prezent și în majoritatea instituțiilor publice. Crucea comportă și un simbol laic, este expresie a toleranței și a valorilor culturale. Ca atare, această hotărâre nu are în vedere simbolurile religioase care sunt general recunoscute și introduse în simbolurile oficiale ale statului (cum ar fi crucea).

Colegiul Director a mai apreciat că prezența nelimitată și necontrolată în instituțiile publice de învățământ a altor simboluri religioase, cum sunt icoanele, constituie o încălcare a principiului neutralității religioase a statului. În speța de față, Colegiul a reținut că statul, prin Ministerul Educației și Cercetării, prin omisiunea unui regulament în această materie nu-și îndeplinește obligația pozitivă de a crea un cadru ce asigură apărarea pluralismului și credințelor și care să contribuie la libertatea de a opta între acestea. Neîndeplinirea acestei obligații pozitive poate genera situații de nediscriminare.

Colegiul Director a mai constatat că, în România, elementul creștin este exprimat în spațiul public prin stema țării, prin finanțarea cultelor și a învățământului confesional și prin asigurarea învățământului religios în școlile publice. Prezența altor simboluri religioase (de venerație religioasă) în școlile publice poate afecta caracterul laic al statului și poate încălca principiul tratamentului egal al cetățenilor de către stat.

Colegiul Director consideră că simbolurile religioase pot fi afișate în instituțiile de învățământ public doar în spații destinate predării învățământului religios.

Operele de artă, lucrările elevilor din școlile de artă ce comportă simboluri religioase pot fi expuse, fiind creații artistice. Colegiul Director consideră că aceste restricții sunt fundamentate pe interpretarea coroborată a dispozițiilor Constituției României, cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, a dispozițiilor Convenției europene a drepturilor omului și a prevederilor O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare. Scopul legitim urmărit este acela de a crea și întreține instituții publice de învățământ care asigură exercitarea dreptului la învățătură și accesul al cultură, precum și condiția îndeplinirii învățământului general obligatoriu procedeează la formarea structurii, supravegherii învățământului și a programei școlare într-un mod care să transmită obiectiv, critic și pluralist către elevi informațiile despre religie și știință¹. Măsura este proporțională cu scopul urmărit existând un echilibru în prezența simbolurilor religioase în spațiul public.

În consecință, pentru soluționarea celui de-al doilea capăt de cerere Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a emis o recomandare în temeiul art. 19¹ alin. (1) și (2) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, reținându-se că, potrivit Sentinței civile nr. 467 din 28 februarie 2006 a Curții de Apel București, recomandările Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării nu prezintă relevanță juridică, fiind vorba de îndrumări pentru instituțiile publice care au un interes legitim în implementarea principiului egalității de șanse.

Analizând Hotărârea contestată în raport de pct. 2, la care se referă acțiunea, considerentele și dispozițiile legale reținute și susținerile reclamantei, Curtea apreciază acțiunea în contencios administrativ formulată de reclamantă ca fiind neîntemeiată pentru următoarele considerente:

Așa cum s-a arătat, cererea de chemare în judecată vizează doar pct. 2 din Hotărârea nr. 323 din 21 noiembrie 2006 emisă de CNCD, prin care a fost soluționat al doilea capăt la petiția formulată de Emil Moise și cu privire la care Colegiul Direc-

¹ Această frază este neclară, probabil datorită unui defect de redactare, dar am considerat necesară reproducerea ei întocmai – nota red.

tor al CNCD a decis să emită o recomandare pârâtului, în temeiul art. 19¹ și art. 19³ alin. (1) și (2) din O.G. nr. 137/2000, în sensul elaborării și implementării unei norme interne, într-un timp rezonabil, prin care să reglementeze prezența simbolurilor religioase în instituțiile de învățământ public, fundamentată pe principiile arătate.

În ceea ce privește situația discriminatorie invocată de petent, Curtea reține că instanța de contencios administrativ a Tribunalului Buzău și Curții de Apel Buzău s-a pronunțat irevocabil, prin sentința civilă nr. 157/2006 și decizia civilă nr. 1917 din 20 iulie 2006, reținându-se că în cauză nu s-a dovedit existența unei vătămări a drepturilor legitime ale petentului, prin afișarea simbolurilor religioase corespunzătoare religiei ortodoxe majoritare și nu aduce o atingere libertății de conștiință și gândire a celorlalți copii, care nu împărtășesc aceste convingeri religioase, deoarece nu li se impune a fi adepții acestei religii, libertatea de alegere a religiei fiind prevăzută de art. 9 alin. (2) din Legea nr. 84/1995, oricare dintre elevi putând solicita, prin părinți sau tutore, să nu frecventeze orele de religie din cadrul școlii, ore care au un caracter facultativ.

Pe de altă parte, s-a mai reținut că nimeni nu a interzis afișarea simbolurilor religioase aparținând unui alt cult minoritar, deoarece numai în acest caz s-ar fi putut vorbi de o discriminare între adepții unor culte religioase.

Inspectoratul Școlar Județean Buzău reprezintă autoritatea locală care organizează și coordonează învățământul la nivel local, acesta neavând niciun fel de atribuții și niciun amestec în legătură cu formarea convingerilor religioase ale copiilor, astfel că, neexistând un act administrativ sau o manifestare de voință în legătură cu afișarea unor simboluri religioase, aparținând religiei majoritare, nu poate fi obligat nici la interzicerea afișării acestor simboluri, mai ales că această solicitare nu a venit din partea reprezentanților legali ai unor copii care nu împărtășesc și nu sunt adepții acestui cult religios.

Colegiul Director al CNCD a luat act de această hotărâre judecătorească în ceea ce privește soluționarea primului capăt de cerere formulate de petent, reținându-se că respectă principiul autorității de lucru judecat, pct. 1 al Hotărârii nr. 323/21.11.2006 nefiind contestat de niciuna din părți.

Instanța de contencios administrativ, în cauza de față, trebuie să se pronunțe asupra oportunității unor asemenea recomandări și dacă aceste recomandări, prin conținutul lor, sunt de natură a vătăma autoritatea reclamată. Or, din acest punct de vedere se constată, în primul rând, că pârâtul nu a obligat Ministerul Educației și Cercetării să elaboreze și să implementeze această normă internă, ci a adoptat o dispoziție de recomandare prin care nu creează obligații în sarcina acesteia, nu constată o situație discriminatorie, alegând să adopte niște îndrumări în vederea preîntâmpinării încălcării principiului laicității statutului și libertății conștiinței și creării unui cadru care să asigure apărarea pluralismului și credințelor și care să contribuie la libertatea de a opta între acestea.

Potrivit art. 19³ alin. (1) din O.G. nr. 137/2000, „Consiliul este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul său de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.

(2) Consiliul elaborează și aplică politici publice în materia nediscriminării. În acest sens, Consiliul va consulta autoritățile publice, organizațiile neguvernamentale, sindicatele și alte entități legale care urmăresc protecția drepturilor omului sau care au un interes legitim în combaterea discriminării”.

De asemenea, potrivit art. 19⁴ alin. (1) din Ordonanță, (1) în vederea combaterii faptelor de discriminare, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării își exercită atribuțiile în următoarele domenii: a) *prevenirea faptelor de discriminare*; b) *medierea faptelor de discriminare*; c) *investigarea, constatarea și sancționarea faptelor de discriminare*; d) *monitorizarea cazurilor de discriminare*; e) *acordarea de asistență de specialitate victimelor discriminării*.

În contextul în care, așa cum s-a reținut și de către Tribunalul Buzău și cum rezultă din adresa nr. 21330 din 9 ianuarie 2006 emisă de pârât (fl. 142), în situația invocată de către petent, *icoanele sau alte însemne religioase nu se regăsesc în toate sălile de curs, decizia prezenței acestora fiind luată de profesori, elevii și părinții aparținând diferitelor religii sau culte din România*, apare ca fiind justificată recomandarea făcută de CNCND în aplicarea principiilor mai sus arătate, ca pârâtul, în virtutea obligației acestuia de a întreține instituții publice de învățământ care asigură exercitarea dreptului la învățătură și accesul la cultură, precum și condiția îndeplinirii învățământului general obligatoriu, prin formarea structurii, supravegherii învățământului și a programei școlare într-un mod care să transmită obiectiv și pluralist și eficient educațional către elevi informațiile necesare despre religie și știință.

Apare ca necesară o reglementare în sensul asigurării exercitării dreptului la învățătură și accesul la cultură în condiții de egalitate, respectării dreptului părinților de a asigura educația copiilor potrivit convingerilor lor religioase și filosofice, respectării caracterului laic al statului și autonomiei cultelor; asigurării libertății de religie, conștiință și convingeri a tuturor copiilor *în condiții de egalitate*, în condițiile în care aceste icoane sunt aduse în mod necontrolat de către profesori, părinți și elevi, pentru a evita o încălcare a dreptului la opțiune a părinților în scopul oferirii copiilor învățământul religios, pentru a păstra principiul neutralității religioase a statului.

Așa cum s-a reținut, o asemenea prezență nelimitată și necontrolată a simbolurilor religioase în instituțiile publice de învățământ poate încălca principiul laicității statului și libertății conștiinței, astfel încât, *recomandarea* făcută de pârât ca reclamantul să adopte o reglementare prin care să se stabilească că simbolurile religioase să fie afișate doar în cursul orelor de religie sau în spațiile destinate exclusiv învățământului religios, apare în concordanță cu aceste principii precum și cu principiile prevăzute de art. 5 din Legea nr. 84/1995.

Fiind vorba despre o hotărâre cu caracter de recomandare, desigur că pârâtul poate adopta orice fel de reglementare pe care o consideră corespunzătoare, în sensul asigurării respectării principiilor arătate în concordanță cu prevederile H.G. nr. 223/2005 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării.

Față de aceste considerente, Curtea urmează să respingă acțiunea ca neîntemeiată.

Pentru aceste motive,
În numele legii

HOTĂRĂȘTE:

Respinge acțiunea formulată de reclamantul Ministerul Educației și Cercetării cu sediul în Mun. București, în contradictoriu cu pârâtul Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării cu sediul în București, ca neîntemeiată.

Cu recurs în termen de 15 zile de la comunicare.